

DE LADDER GODS

door ANNIE VREELAND

VOOR DE TWEEDE MAAL SLENTERT HIJ in de Zaterdagavondrukte tusschen de lange slierten kramen en wagens der marktstraat. Electriche booglampen sproeien hun licht overvloedig omlaag, maar in de tentenbeslotenheden verlichten olielampen gezellig 't geëtaleerde. Koert hoort een jongen, haast zonder ophouden, schreeuwen: „Drie sinaasappels bij mijn voor één dubbie — hier mot je wezen!”

Zijn collega graait in den oranje hoop op den wagen, en sorteert vlug de kleinste appels daaruit. Een grijs carton schept afdeeling twee. De man krabbelt met rood potlood wat op een oude manchet, en dan overbluft hij den jongen: „Vier sinaasappels bij mijn voor één dub-bel-tje, bij mijn mot je wezen.”

De jongen ziet zijn klanten haastig verhuizen. Snel taxeert hij zijn voorraad. Hij wil leegkomen vanavond, en vlug besloten, galmt hij: „Neem dan maar weg, vier voor een dubbie, en bij mij allemaal groote.”

De menschen verplaatsen zich weer. Koert lacht halfslud. Wie zijn waar het brutaalst aanprijzen durft, krijgt hier de massa, tot een nog grooter branieschopper hem weer van zijn plaats duwt.

Toch koestert Koert zich in dit drukke beweeg. Hij kiest in stilte mee met vaders en moeders, speelgoed voor de kinderen thuis, en als hij ziet het zware leunen der vrouwen op de armen van hun mannen, denkt hij, dat Nora zóó haar last van moeheid op hem afwentelt.

Hij passeert een wagen crysanthen. Een man neemt de bosjes uit roestige busjes, schudt het lila en goud van de bloemen wat lossen, en steekt de bloemen aan de voorbijgangsters toe. „Chrysanthen, een kwartje 'n bos mooie crysanthen.”

Van een wagen hangen bloemen blank in den avond, zacht wiegend op frisch groene slingers.

„Ster van Bethlehem, hier maar één gulden,” schreeuwt een rasechte Israëliet. „Géén vijf en twintig stuivers, ster van Bethlehem, hier maar één gulden.”

Zijn gore vingers brengen wat verscholen bloemenwit boven. De menschen staan stil om den wagen. Ze pingelen, om de planten goedkoopster te krijgen. De koopman spuwt eerst verontwaardigd iets bruins naar den grond. Dan slaat hij af, negen dubbeltjes, acht, tot hij zijn sterren verkoopt voor drie kwartjes. Ze vliegen weg van den wagen.

„Kerstmis is wel voorbij, maar de ster schijnt nog langer,” zegt een vrouw, terwijl ze met voorzichtige handen de plant mee naar huis draagt.

Weer lacht Koert, maar die lach schrijnt hem van binnen. Een handel, de ster van Bethlehem! Zijn denken wordt bitter, en, wakker weer, laat hij het marktgewoel los.

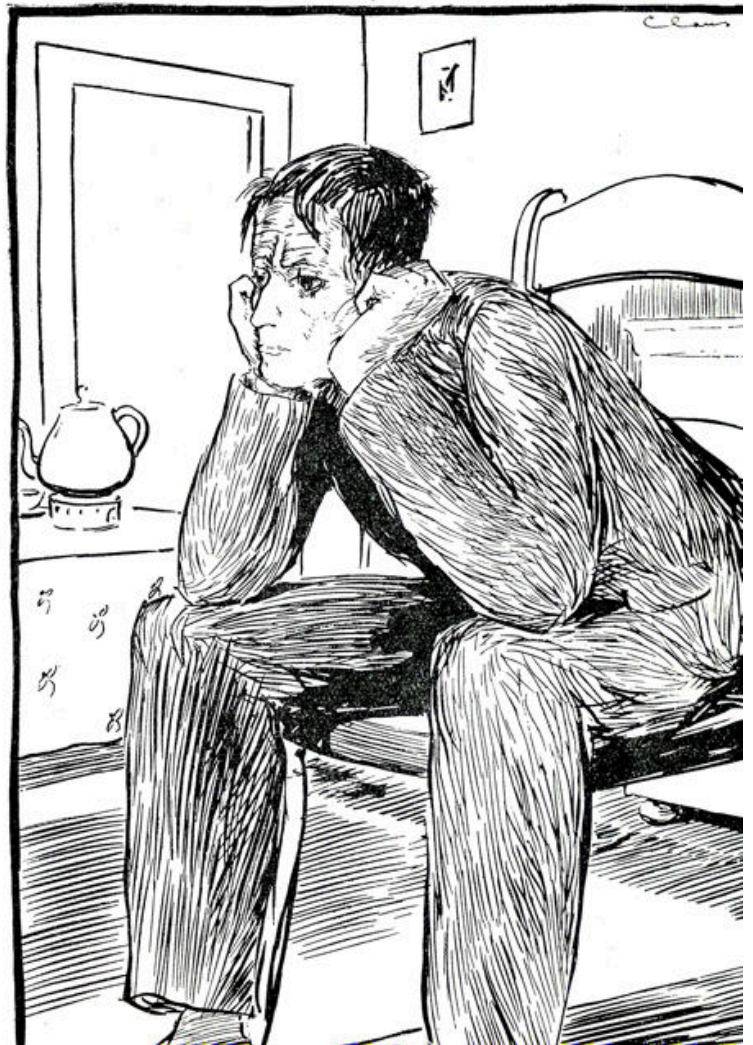
Hij komt in een rustige straat. De wind striemt hem hier, harder dan straks, in 't gezicht. 't Contrast is groot met het licht en de warmte der markt.

De gezelligheid, die hij straks gaf aan zichzelf is verdwenen. Nuchter nu, weet hij weer, dat hij een eenzame is in de provinciestad, waar hij werk vond. Dit weten ontrukkt hem het kleed, waarin hij zich hulde. Dubbel koud wordt hij van binnen, en hij gaat rennen, rennen, weg uit de donkere straat, naar het licht van de stadsstraten, dat hij in de verte ziet wenken.

Op een plein bemerkt hij een menschenring, die iets omspant, maar hij onderscheidt niet, wat zich in die beslotenheid bergt.

'n Verdwaalde marktschreeuwer, denkt hij. Op het plein duwt hij zich tusschen den ring. Hier is het weer gezellig. Zijn blik spant zich vooruit, — 't is toch geen marktschreeuwer, 't zijn mannen en vrouwen, die zoo de aandacht weten te trekken.

De vrouw rechts heeft een vriendelijk, rustig gezicht. Blond haar kroest uit onder een stemmig bruin hoedje. De andere vrouw ziet wat vinnig. Even spreken ze zacht met de mannen. Dan zetten ze in:

„De ladder Jakobs rust op d'aard,
Haar top reikt tot in 's hemels zalen,
Waaruit gediensig' eng'len dalen
En stijgen op en nederwaart.”

Geboeid luistert Koert naar het lied. 't Zingt van den vluchteling, die, beladen met het gewicht van zijn schuld, 't hoofd op een steenpeluw neervlijt. Hij voelt verwantschap met hem, maar deze wijkt, als het koortje zingt van den geopenden hemel, en de ladder Jakobs, waarop engelen zich bewegen. Onwillekeurig blikt hij naar boven. Een schitterende, fonkelende hemel. Zóó sleept de zang hem nu mee, dat 't hem een moment is, of de gloeiende koepel weer uiteen wijken zal.

De laatste klanken vloeien weg van het plein.

„De ladder Gods staat overal.”

't Zangclubje bergt de muziek weg in de tasschen. Ze vragen geen giften. De menschenring valt uit elkaar, en Koert loopt alleen in de nog drukke stad verder.

Oudejaarsavond. De kamer, waarin Koert het jaareinde afwacht, is eenvoudig gemeubeld. 't Licht van een schemerlamp valt op de tafel.

De onrust, die hem in bezit nam na de breuk met zijn ouders, woelt vanavond sterker in hem. 't Conflict stelt zich weer vóór hem. 't Sleurleven van thuis, waarin hij niet wilde verstarren, 't botsen tegen den wil van zijn vader, met wiens zakelijk inzicht hij zich niet vereenigen kon. De zaak van zijn vader sloot zich voor hem. Nora, die hij aan zijn zij dacht te hebben, koos tegen hem. Ze durfde het leven niet aan met een onevenwichtig mensch!

Gewerkt heeft hij, in grensplaatsen eerst. Mooier dan thuis zou hij het leven gaan vinden.

.... Dan zetten ze in ....

Hij werkte met Duitschers, die hem overstelpten met materiaal uit het oorlogszonde depôt. Ze trokken hun zielelidteekens open voor hem. In afschuw keerde hij zich van de wonden, die zich in deze schijnbaar gaven menschen verborgen. Hun vroolijkheid was slechts schijn, hun lach een mom, waarachter de schrijnendste realiteit zich verborg. Ontzet hilverde hij terug

voor de zwarte diepten, waarin Gods schepselen zijn ondergedompeld.

In de provinciestad, waar hij later werk vond, wroette hij verder in zonedonker. Hij rafelde alles uiteen, ironisch en bitter. Er was ook veel, dat zijn gerechtigden toorn opwekken kon. Dan herhaalde zich in stilte 't conflict, eens doorleefd in zijn huis. Alleen,

hier zijn het vreemden, die niet verlangen zijn inmenging.

Zijn geestelijk leven schommelt. God, Dien hij dichter bij dacht te komen, wijkt verder van hem. 't Kerstfeest riep geen blijde echo in hem wakker, en toch, hij meende eerlijk te zoeken, toen hij zijn weg in eenzaamheid koos.

Telkens heeft hij deze dagen aan den aartsvader gedacht, waarvan het pleinkoortje zong. Als nooit eerder drong hij in het mysterie der Godsladder, uit den hemel gelaten naar den schuldigen mensch. 't Beeld grijpt hem telkens: de bedrieger geplaatst in een Godshuis! Hij heeft de geschiedenis ernstig gelezen, en een flauwe lichtstraal gaat gloren in zijn donkeren nacht.

De klokwijzers schuiven, als elken dag, verder. Koert krijgt het warm in de kamer, hoewel de gloed achter het kachelmica gaat dooven. Hij grijpt een krant, om zijn gedachten afleiding te geven.

De ernst van het oogenblik laat hem niet los. Hij wordt ter verantwoording geroepen. Naar de vruchtbaarheid van zijn zelfstandig bestaan, naar de vorderingen, geestelijk in zijn leven van apart staan gemaakt.

Hij zoekt naar een antwoord. Graven moet hij, heel diep in zichzelf, om toch iets te toonen aan God, straks, als het jaar uit is.

Waardeloos, al wat hij opdelft. Glinsteringen, door hem aangezien als edel metaal, blijken te zijn minder dan niets. Wegwerpen moet hij, wat hij vroeger beschouwde als rijkdom, zijn armoede grijpt en ontstelt hem. Hij springt op uit zijn stoel, loopt onrustig heen en weer in de kamer. 'n Dwaas ziet hij zich nu. Gelet heeft hij, op wat om hem gebeurde. Zijn eigen hart liet hij ongezuiverd, een woonplaats van zonde.

En Gods heiligheid duldt geen vlekken. Gaaf en volkomen moet zijn, wat Hem wordt gebracht.

Zijn schuld tast zich op, 't duister der wereld leeft nu alleen maar in hem. Hij bergt het gelaat in de handen, om niet meer te zien het verblindende licht, dat zijn nacht hem ontdekt.

Buiten begint het luider te knallen. Een schreeuw scheurt, onharmonisch, de wachtende stilte. Koert loopt naar het venster, ziet op naar den hemel. Als Zaterdag op het pleintje staat de hemel vol lichten.

Weer denkt hij aan den aartsvader, waarvan het koortje zong. De hemelladder gaf aan zijn zonden het teken van Gods genade en liefde.

't Feest, dat voorbij ging, en Koert ongetroost liet, straalt nu een zacht licht in de kamer. 't Wijst hem terug naar een nacht, waarin ook de hemelen scheurden, en engelen zich stelden in dienst van de menschen. De nacht, die de ladder Gods voorgoed gaf aan de wereld.

Aarzelend wendt zijn ziel zich heen naar dat Licht, Jezus Christus, Die de zwartste schuld delgen wil. Langzaam, trillend, slaat de klok met fijnen klank in de kamer. Met iederen slag omvat Koert zijn leven. Zijn ouders. Nora. Hij buigt, vergeving vragend, het hoofd. 't Oude jaar zucht heen, 't nieuwe komt zacht zijn intrede doen.

Als Koert gaat rusten, klemt zijn ziel zich vast aan de Godsladder, die in den Kerstnacht op de aarde gedaald is.